

angels. 24

Disputatio tricesima tertia

DE INSTITVTO.
NE ET SVBSTITVTIONE
heredum.

Ex lib. 28. Digest. tit. 2.5.6.7. Et tit. Inst. & Cod. Concordantibus.

Cuius.

D. O. M. A.

Sub Præsidio Clarissimi Con-
sVLTISSIMI QVE VIRI Dn. PAVLI GRA-
feccij, Iurium Doctoris, & Professoris in Argen-
tinensi Academia ordinarij

Defensionem suscipiet.

Ioannes Ulricus Egger, Lindauiensis.

Addiēm 3. Aprilis horā & loco consuetis.

Argentorati, excudebat Antonius Bertramus
M. D. xcv.

EXCELSA EXCELSA EXCELSA

AMPLISSIMO CONSULTISSI-
QUE VIRO, DOCTRINA RERVM QVE
vſu Clarissimo.

D. Alexandro Hienlin.

ILLVSTRISSIMO PRINCIPI AC
Domino, Dn. Philippo Ludouico, Comiti Palat-
tino Rheni, vtriusq; Bauarię Duci &c.
a consilijs.

Cognato suo reuerenter obseruando
Studiorum testimonium & obseruantiae monu-
mentum dedicat.

Ioan, Ulricus Egger.

De Institutionibus & Substitutionibus.

Thesis prima.

Quoniam testamenta ex institutione heredis vim accipiunt **s. ante nst. de legat.** quæ ob id caput ac fundamenum totius testamenti es- se intelligitur: quippe sine qua nec testamentum esse, nec in testamento quidqz scriptum valere potest **l. vlt. de iure Codic. l. i. in s. de vulg. subst.** **s. in primis Inst. de side i com. hered.** ea autem vel primo fit gradu, vel ul- teriori quæ substitutio dicitur · ideo de utraqz, breuiter agemus.

2 **Institution** heredis est Successoris à testatore facta designatio. **Vult. l. iu. Definitio.** **vupr. c. 73.**

3 Causa efficiens heredis institutionis, vel est remota, vel propinqua Re- **Causa ef-**
mota est ius ciuale. Propinqua est mens & voluntas testatoris, actuam faciens.
testamenti factiōnē habentis.

4 Subiectum eius sunt omnes, cum quibus est testamenti factio passiva **Subiectū.** **s. in extraneis Inst. de hered. qual. & diff.** consideratur enim institutio
in personis instituendis & in modo.

5 In personis instituendis quædam necessario sunt instituenda, vel ex- **De perso-**
heredanda, quædom non item. **nis quæ in-**

6 Personæ necessariò instituende, vel ex heredanda sunt primum testa- **titui pos-**
toris liberi, quos moriente testatore gradu nemo præcedit **l. inter ff. de lib.** sunt.

& post l. maximum. **C de lib. præt. s. sed. hæc quidem Inst. de ex-** **Qui nece-**
her. lib. Auth. non licet C. de lib. præt. Nou. 115. **s. aliud quoqz.** Hi sunt sariò insti-
vel naturales, vel legitimi, **tuendi aut**

7 Naturales nati sunt, vel ex iustis nuptijs: vel ex coitu illico, puta ex herendi
concubinatu, adulterio, stupro, incestu: qui omnes sub generali superiorum sint.
appellatione continentur.

8 Ex quibus ij qui ex eo concubitu nati sunt, qui iure civili improbari,
& vindicari solet, ut est adulterium, stuprum, incestus, heredes institui
non possunt: cum ne alimenta quidem iure civili ijs debeantur. **Hottom.**
de Spur. c. 6. Gail. 2. obs. c. 83.

9 Qui autem ex iure ciuili permissso concubitu procreantur, si per subsequens matrimonium legitimantur, recte heredes instituntur l. iubemus. 6. l. cum quis. 10. C. de nat. lib.

Quæst.

10 An etiam in feudis succedunt? Negat Hottem. cons. 10. Sonsbec. part.

9. n. 72. Affirmat Baldus, Ia. de Beluso & alij in t. 26. lib. 1. §. naturales quos nos cum D. præcept. Obrecht. disp. de Instit. hered. the. 196 sequimur: cum etiam Imperialis Camera eosdem admittat teste Mynsing. cēt. 5. obs. 42. n. 5. & 6. Quod etiam de ijs asserimus, qui per rescriptum principis, vel comitem Palatinum sunt legitimati, si specialiter etiam ad feuda legitimantur. Myns. obs. 42. 10. 5. 68. Gayl. 2. obs. 140. & obs. 142.

11 Qui ex iustis nuptijs nati sunt liberi nostri, vel nati sunt reuera, vel fictione tantum: illi rursus, vel sui, vel emancipati.

12 Sui heredes dicuntur, qui ita sunt in potestate moriētis, ut simul eos in iure sui heredis nemo præcedat: vt filius, filia, nepos mortuo filio. l. postumorum. ff. de iniust. nupt.

13 Et hi omnino aut instituendi sunt heredes, aut exheredandi: masculi quidem uominatim, sœminæ verò inter ceteros: adeò ut nisi id fiat inutilis sit testamentum. l. inter 30. de lib. & post. §. 1. Inst. de exher. lib.

14 Emancipati liberi, iure ciuili veteri non necessariò erant instituendi velexheredandi, quia non sunt sui heredes. §. emancipatos Inst. d. t. At prætor naturalem æquitatem secutus promiit his contratabulas bonorum possessionem d. §. emancipatos.

15 Iure autem nouo sublata etiam sexus differentia inter suos vocantur emancipati §. Sed hæc quidem Inst. d. t. l. maximum. C. de lib. præter. quia hodiè in successionibus non iura patriæ potestatis. Sed naturalem causam inspicimus Anth. in successione C. de suis & legit.

16 Adeò ut hodiè etiam mater & parentes materni, quorum præteritio iure veteri pro exheredatione erat §. vlt. Inst. de exher. liber. liberos suos instituere, aut exheredare necesse habeant, nisi testamentum suum nullum esse velint l. fin. C. de lib. præt.

Quæstio.

17 An verò testamentum, in quo filius emancipatus à patre, vel is qui nunquam potuit esse in potestate à matre est præteritus, ipso iure nullum sit, an verò per querelam in officiis testamenti, aut contratabulas bonorum possessionem rescindi debeat, controversum est? Posterior nos cum Vigil. Alcas. Duar. Vasq. Doncl. defendere nitemur.

Fiducia

18 Fictione pro natis habentur postumi: quia pro natis habentur, ubi de eorum commodis agitur l. qui in utero. 7. ff. de statu hom. Et hi vel propriè postnisi dicuntur, vel impropriè. l. 3. S. 1. de iniusto, rupto. l. nomen. 164. de V. S.

19 Propriè postumi dicuntur, q. post mortē patris nascuntur, ita dicti, quasi post humatum patrem nati. Quomodo accipiuntur, tām extrā quam in doctrina successionum. Cuiacius postumos dictos putat, quasi postremos vel posteriores lib. 3. obf. c. 4. & ad l. 4. ff. de lib. & post.

20 Impropriè postumi dicuntur tantū in doctrina testamentorum ex lege Velleia introducta in his, qui ante etiam mortem patris nascuntur, sed respectu testamenti dicuntur postumi: idq. tribus modis.

21 Nam ex primo legis Velleiae capite postumus dicitur is, qui post testamentum viuo testatore nascitur suus l. Gallus S. & videtur ff. delib. & post.

22 Deinde ex secundo eiusdem legis Velleiae capite postumus est nepos vel alius sequens, qui natus est quidē ante testamentū, sed post testamentum factum mortuo priore instituto in locum eius succedendo fit suus d. l. Gallus §. sequenti parte 13.

23 Postremo postumus dicitur natus post testamentum, non tamen suus, sed qui priore instituto defuncto in huius locum succedit, & fit suus, qui dicitur postumus Iulianus. d. Gallus S. ille catus.

24 Hi postumi omnes sui sunt, vel alieni §. postumo quoq. Inst. de legat. Sui sunt, qui sic erant nati, vt sui esse possent: atq. ij vel verē vel quasi sui sunt.

25 Alieni postumi sunt, qui nati inter suos heredes testatoris futuri non sunt, puta nepos ex filio emancipato d. S. postumo,

26 Sui postumi institui debent, aut exheredari: vere quidem sui ex leg. 12. tab. quasi sui ex lege Velleia & Iulia. Alieni iure ciuili institui non poterant: at hodiē possunt: verū id non fit necessariō Dd. ad d. l. postumo & ad l. Gallus de lib. & post.

27 Legitimi liberi sunt adoptiui. Et hi quoq. ex Imp. Justin. constitutiōne heredes institui possunt: non tamen simplicit: r, sed cum distinctione qua traditur in l. pen. C. de adopt.

28 Sicut autem parentes liberos, aut instituere, aut nominatim exheredare coguntur: ita idem à liberis, quibus alijs liberi non sunt, exigitur.

29 Etsi enim parentibus non debetur filiorum hereditas propter votum parentum, & naturalem erga filios charitatem: turbato tamen ordine mortalitatis, non minus parentibus quam liberis pie relinqui debet l. nam et si ff. de inoff. test.

30 Frater autem tum demum a fratre instituendus est, ita ut ab ipso praeeritus contratestamentum ipsius admittatur, si sit consanguineus l. frates C. de inof. test. non turpis l. in arenam C. d. t. nec ingratius aduersus fratrem Nou. de nupt. S. in gratitudinem. Si turpis persona nec necessaria a fratre sit heres instituta d. l. frates C. d. t.

31 Non tamen simpliciter libert, aut parentes, vel fratres necessario sunt instituendi. Sic enim libera adimeretur testatori de rebus suis disponendi facultas. Sed sufficit, ut quarta legitima portionis cuique, istorum relinquantur.

32 Est autem legitima quarta pars eius portionis, quam quis habiturus esset ab intestato l. parentibus C. de inof. test. l. Papin. S. si quis mortis ff. eod. hodie triens si quatuor sint tantum liberi, aut pauciores: Si plures semis. portio generaliter constituta omnibus, quibus olim quarta legibus erat decreta Nou. de triente & semisse S. l. Ausb. nonissima C. de inof. test.

33 Hac legitima non quo quis titulo puta donationis, aut legati, aut fidei commissari relinqui potest, sed solo titulo, institutionis. Quod iure veteri de liberis solum in potestate constitutis aut emancipatis constitutum l. maximum C. de lib. praeer Nou. n. 5. S. aliud quoque etiam ad eos, qui nec essent in potestate, nec esse possent, ut sunt filii matris, nepotes auiae, vel auctero, & ad reliquos, qui in officiis testamenti querela experiri poterant, est extensum.

Qui non necessario instituantur
34 Hactenus de ijs personis, que in testamento necessario instituenda sunt vel exheredanda: transeamus ad eas, quarum institutio tota ex arbitrio testatoris pendet, de quibus sub tit. Inst. de hered. Inst. agitur.

35 Vbi repetenda est regula, omnes posse institui, cum quibus est testamenti factio l. si alienum. 48. S. 1. ff. de hered. Inst. id quod tribus temporibus spectandum. testamenti scilicet, mortis & aditionis d. l. 49. cum in suis heredibus duo tantum considerentur tempora, institutionis, et mortis testatoris.

36 Ex quo serui heredes institui non posse videntur: cum iure ciuili pro nullis

Qui non
necessario in-
stituantur

nullis habeantur. Sed quoniam in seruorum institutione solum inspicimus
aut cum ipsorum dominis testamenti factio possit esse, recte hi heredes instituuntur.

36 Sunt autem servi vel proprij, vel alieni. Serui proprij sine libertate
heredes institui possunt. At alieni non nisi sub conditione, cum liberi erunt
I. si alienum. 49. in pr. ff. de hered. inst.

37 Quid de seruo hereditario, qui nec proprius, nec alienus esse videtur? Quæstio.
Dicimus & hunc heredem institui posse I. non minus ff. h. t.

38 Excipimus seruum de adulterio accusatum I. his verbis. 46. §. inter-
dum ff. h. t. §. est tamen Inst. eod. & si in fraudem legis Aelia Sentiae in-
stituitur, non valet institutio, nisi in uno seruo herede necessario futuro.

39 Quod si seruus, qui cum alio testatori communis est, heres instituatur,
sive cum libertate expressa, sive non adiecta mentione libertatis, utroq;
casu seruum se ab altero domino redimere posse dicimus I. yn. C. de com.
ser. manum. §. fin. Inst. de donat. Vigl. & Vult. in §. 1. Inst. h. t. Connan.
lib. 9. comm. c. 1.

40 Item qui servi sunt hostium, eorum institutio si ab hostibus redie-
rint, iure post liminij confirmatur I. illa institutio §. 1. de hered. inst.

41 Et unum autem hominem & plures usq; in infinitum quot quis he-
redes velit facere licet §. & unum Inst. h. t. Unde etiam penitus ignotus &
quem nunquam vidimus heres institui potest §. vlt. d. t.

42 Et sic heredes institui possunt omnes, qui non prohibentur. Prohibe- Qui insti-
tur primo peregrini, id est, qui non sunt ciues Romani: quales sunt servi
pœnæ l. 3. ff. de his quæ pro non script. hab. I. sunt quædam ff. de pœn.

43 Secundò hostes I. amissione §. 1. de cap. min. deportati, & in opus pu-
blicum damnati l. 1. C. de her. inst. d. l. sunt quædam ff. de pœn. hæ-
retici & apostatae l. Manichæos l. Arriani C. de heret. & Manich.

44 Sed si quid nihilominus eiusmodi personæ heredes instituantur? Di- Quæst.
cimus ex l. 1. C. de hered. inst. hereditatem in ea causa esse, in qua esset,
si scripti non essent, id est, ut si soli scripti sint, ijs pro non scriptis habitis lo-
cus fiat heredibus legitimis: Si cum alijs earum portio capacibus ad-
crescat.

45 De deportato magis dubitatur, utrum eo instituto hereditas fisco vin- Quæstio.
dicetur, an vero dispositioni d. l. 1. locus sit: Sed & in hoc superiori dispo-
sitioni standum asserimus.

Bene

46 Benè tamen huiusmodi personæ subconditione, cùm capere poterunt, instituuntur l. in tempus. ff de hered. Inst.

47 Tertiò instituui non potest princeps lictis causa §. vlt. Inst. quib. mod. test. infir. quia inuidiosum est principi & calumnia & materiam præbet. l. pen. de hered. Inst.

48 Quarto institui non possunt personæ incertæ §. incertis Inst. de leg. quia iudicium testatoris debet esse certum l. qui in testamento ff. qui test. fac. pos. Quod si et mutatum putetur in d. §. incertis cum seq. test. Don. lib. 6. Com. c. 17. tamen eum non sequimur.

49 Quintò institui olim non poterant collegia, quæ speciali priuilegio nouerant subnixa municipia item, & aliae vniuersitates. Hodie omnia collegia licita, municipia & ciuitates rectè instituuntur l. hereditates. l. collegium. C. h. t.

Forma ins. 50 Forma institutionis, vt valeat, iusta & legitima sit oportet, hoc est, institutionis viius permittit: & potissimum in potestate instituendi consistit.

51 Potestatem instituendi vocamus facultatem ita instituendi, vt per ius licet. An autem valeat duabus ex rebus spectatur, ex verbis, & re institutionis.

52 Ex verbis aliter iure veteri, aliter iure nouo. Iure veteri non nisi verbis directis heres institui poterat, vt Titius heres esto. Titium heredem esse iubeo Vlp. in fragm. tit quemad. her. inst. deb. Hodie sublata verborum solennitate quibusvis verbis voluntatem testatoris significantibus heres institui potest. l. quoniam. C. de test.

53 Adeò vt nomen heredis exprimere non sit necesse, modo ex adiuncta demonstratione, quæ in omnibus partibus iurius vice nominis fungitur, quisnam designetur, intelligi possit l. 9. §. si quis nomen. l. certum ff. si cert. pet. l. nominatim 34. ff. de condit. & demonstr.

54 Vnde ab institutione regimus omne id, quod contra voluntatem testatoris, vel errore, vel incognititia l. 9. in pr. h. t. l. neg. C. de test. l. 4. l. neg. C. de test. l. 4. l. nec apud. C. de hered. inst.

55 Res institutionis quatuor in rebus versatur, in persona heredis instituti, in modo instituendi in numero heredum, & si plures instituti sint, in partibus hereditatis inter eos distribuendis.

De modo
instituendi. 56 De Persona heredis instituti satis suprà dictum Modus instituendi spectatur in ijs, quæ institutioni adiunguntur; quorum quadam adiunguntur vitiōse

vitiosè, ita ut pro non adiectis habeatur, hisq; detractis saluamaneat institutio: quedam vna secum totam viciant institutionem.

57 Priorum tria sunt genera, dies, conditio impossibilis, res certa ex qua quis sit heres institutus.

58 Dies adiectus certus est, vel incertus. Certus adiicitur, vel ita, ut institutio conferatur ad diem, vt Titius ad 10. annos heres esto: vel ut conferatur in diem, puta, Titius post quinquennium quam moriar heres esto.

59 Vtraq; illa adiectio vitiosa est, & perinde habetur atq; si adiecta non fuisset, heresq; pure institutus s. heres inst. l. hereditas. 34 ff. de hered. inst. quoniam vtraq; efficitur, vt testator pro parte testatus pro parte intestatus decebat, quod admittendum non est.

60 Dies incertus, puta Titius cum capere poterit heres esto l. in tempus h. t. Titius post mortem filij mei heres esto. l. qui filio h. quoniam pro conditione habetur & in testamentis, & in contradicibus l. dies. 75. de condit. & demon. l. si Titio quando dies leg. ced l. quodcunq; s. pen. de V. O. institutioni rectè adiicitur: quo existente heres institutus hereditatem acquirat, non existente ad intestati causam res redeat l. qui filio. 38. l. in tempus 62. l. quoties. s. pen. ff. de hered. inst. l. extraneus. C. eod.

61 Conditio impossibilis est vel natura, vel lege, vel facto. Naturâ, vt Titius heres esto, si digitæ cœlum attigerit s. si impossibilis inst. de inutil. stip. Lege, vt Titius heres esto, si patrem suum ab hostibus non redemerit. Vtraq; haec conditio pro non adiecta habetur, & vt nihil horum fecerit, heres erit l. conditiones que contral. conditiones contra ff. de cond. inst. s. impossibilis inst. h.

62 Quiaque facta ledunt pietatem, existimationem, verecundiam nostram, & generaliter, quæ contra bonos mores fiunt, nec facere nos posse credendum est. l. filius. 15. de condit. inst.

63 Facta impossibili est, quæ licet naturâ & honestè euenire possit, propter facti difficultatem pro impossibili habetur. vt Titius heres esto, si autrum montem Sempronio dederit. De hac controvèrtunt interpp. virum Dubium. institutioni adiecta pro non scripta habeatur. Nos affirmamus cum Vigl. ad s. impossibilis Inst. h. t. D. Obr. th. 38o. & seq.

64 Rei certæ heredis institutione adiecta eadem vis, quæ diei certi, & conditionis impossibilis, vt si quis heres instituatur ex fundo. Nam valeat institutio detracta fundi mentione. l. i. s. si ex fundo ff. h. t. id est, perinde erit, atq; si sine ea re heres institutus esset l. si uia quis 78. ff. h. t.

B

Hæc

65 Hac de usque institutioni adiecta, pro non scriptis habentur.
Quedam vero totam vitiant institutionem, quorum duo sunt genera, turpis demonstratio heredis instituti, & conditio institutioni adiecta.

66 Turpis demonstratio, quae contumeliae causa adjicitur, ut ille qui nuper in hac ciuitate virgis cæsus est, ille quem fama est latrocinium, quod his diebus accidit, perpetrasse, heres mihi esto. Hic enim et si de eo constet, tamen institutio odio scribentis non valet l. quoties s. si quis nomen ff. b. t. l. turpia. 54. in pr. de leg. 1.

67 Quod si prius nomine suo, siue proprio, siue appellatiuo heres sit appellatus, quæcunq; postea demonstratio fuerit adiecta contumeliae & propriae causa, valebit institutio l. his verbis. 48. s. 1. ff. b. t.

68 In Conditione institutioni adiecta obseruandum, omnem possibilem conditionem institutioni adjici posse, & adiectam seruari debere s. heres Inst. h. 1. Est autem hæc vel simplex vel mixta. Simplex vel potestatua, quæ in potestate heredis est posita, vel casualis, quæ ex fortunæ euentu pendet. Mixta, quæ partim ab animo heredis pēdet, partim ab euētu fortune.

69 Adjicitur autem institutioni interdum una conditio, interdum plures; et si plures, tūm id fit, vel coniunctim, vel disiunctim l. si heredi s. de condit. Inst. l. sub diuersis 51. de condit. & dem. Iam sicut Logici ad enunciati copulati veritatem requirunt, ut omnes eius partes sint verae: & rursus sicut in enunciato disiuncto satis est alterutram partium veram esse: ita si conditiones plures institutioni sint adiectæ coniunctim necesse est ut omnes ad unam impleantur: si disiunctim, satis vel unam saltem ex omnibus impleri.

70 Quod si in diuersis partibus plures conditiones scriptæ sunt, satis est unam ex illis existere l. si plures. 17. de condit. inst. l. 27. ff. b. t. In legatis vero nouissima conditio impleri debet. l. quod traditum. 87. de condit. & dem.

71 Iam vero alias persona heredis instituti non recipit conditionem: alias in omnium heredum persona quedam conditiones excipiuntur, quæ conditione sua vitiant institutionem.

72 Priori casu refert, an heres extraneus, an vero suus sit institutus. Heres extraneus sub omni conditione possibili recte heres instituitur s. heres Inst. h. t.

73 At vero filius suus heres sub conditione quæ in potestate eius non sit, insti-

institui non potest l. 4. ff. h. t. l. vlt. de cond. inst. l. 4. C. de Inst. & Subst.
adecò vt si sub hac conditione instituatur, ipsa nullius momenti sit institu-
tio d. l. vlt. in pr. l. 4. C. d. t.

74 Ceterum & filia quamvis sua heres sub quavis conditione institui
potest l. si quis heredem C. de Inst. & Subst. item emancipat d. l. 4. in pr.
& nepotes ac pronepotes quamvis redigantur ad filij conditionem vide D.
Obr. th. 405. & seq.

75 Hodie autem si casualis vel mixta conditio adiicitur filij institutioni,
rejicitur ea usq; ad ipsius legitimam & valet testamentum. l. 32. l. 36. §. 1.
C. de inof. test. D. Gothofr. ad l. 4. C. de Inst. & Subst. Obr. th. 414. Imò
ne sub potestatiua quidem hodie in legitima potest institui filius. Don. lib.
6. com. c. 12.

76 Conditiones quæ in omnium heredum persona institutionem vitiāt,
duæ sun.. Vna, quæ in alienam voluntatem aperte confertur, vt Sempro-
nius heres esto, si Titius voluerit l. illa 32. l. 2. si quis 68. ff. h. t. quia testa-
mentorum iura per se ipsa firma esse oportet, non ex alieno arbitrio pende-
red. l. illa.

77 Nihil. tamen prohibet, quò minus tacite in alienam voluntatem con-
ferri possit conditio, vt si Titius in Capitulum ascenderit d. l. 68. Confer-
tur enim hæc conditio principaliter in factum Titij, non in voluntatem so-
lam. not. Donel. lib. 6. com. c. 19.

78 Altera conditio captatoria, quæ ad captandam alienam hereditatem
refertur, vt Titius mihi heres esto, si ille aut Sempronius me vel Seium he-
redem instituit, seu qua ex parte illi nos heredes instituent. l. 70. 71. ff. h. t.

79 Ut captatoria sit conditio tria concurrere oportet. Primum est vt
conditio sit collata in voluntatem alterius, vel vt I.C. loquitur, vt confe-
ratur ad secretum alienæ voluntatis l. captotorias. 70 ff h. t.

80 Vnde si quis heres institutus hac institutione prouocatus pro mutua
affectione eundem testatorem heredem scripsit, valebit institutio d. l. 70.
quia hic nihil captatur, sed remuneratione vietur heres. Connan lib. 10.
com. c. 6. n. 6 Gail. 2. Obs. 126.

81 Secundum est, vt ita conseratur in alterius voluntatem, vt sit de he-
reditate eius oblinenda.

82 Vnde non rectè dicitur captatoria institutio, quæ simpliciter in al-
terius voluntatem confertur, vt communiter sentiunt interpretes: sed ea

dēmum, quae cāptationem habet alterius hereditatis. d. l. 7. h. Coras 5.
Miscell. 5. Don. 6. com. 19.

83 Nihil autem interest, an ea conditione captetur hereditas ipsius instituti, an alterius: & in ipso testatori, an vero alteri cuidam.

84 Tertium, quod in captatoria institutione requiritur, est, ut conditio de hereditate alterius obtainenda concepta sit in futurum, non in præteritum. Non enim captatoria est ea institutio, quæ verbis in præteritum collati s̄t concepta, vt Titius heres esto, quæ ex parte me heredem instituit.

Denuo - d. l. 71. Captamus enim ea quæ non habemus.

85 Ut autem plures heredes instituere licet: ita etiam plures hereditatio heredū,

& parti- partes facere, ut instituantur, vel ex aequis partibus, vel ex disparibus.

86 Quod ut intelligatur sciendum, hereditatem tanquam totum quod-

bus inter eos distri- dam aliter à lege diuidi, aliter ab homine. Lege diuiditur in 12. partes,

buendis. quarum unaquæque separatum dicitur vñcia, quibus speciatim pro vñciarum.

Lege ut di numero certa sunt attributa nomina vñq; ad ipsum totum & integrum quod

misiō fiat. dicitur as §. hereditas Inst. l. seruum. 50. §. vlt. ff. h. t.

87 Quæ legis diuisio tūm locum habet, si plures heredes sint instituti in-
definitè nulla partium mentione facta, ut hereditas inter eos diuidatur
portionibus aequalibus.

De diuisio- 88 Diuisio hominis incerta est, pendens nimirum ex arbitrio testatoris,
ne ab ho- qui quot velit partes facere hereditatis potest §. hereditas Inst. h. t.

mine sa- 89 Iam vel vñus in testamento scriptus est heres: vel plures. Si vñus est

cta. scriptus heres in certa portione totum assēm auferet §. hereditas Inst. h. t.
l. coheredi. 41. inf. de vulg. & pup. Subst. si v. g. ex semisse instituatur,
totus as in semisse erit, excepto milite.

90 Pluribus institutis heredibus, aut omnes instituuntur sine partibus;
aut omnes partibus adscripti; aut quidam ex certis partibus, quidam sine
parte.

91 Cūm omnes instituti sunt nullis partibus adscriptis, omnes ex aequis
& virilibus portionibus intelliguntur instituti l. 9. §. heredes. §. si plures
Inst. h. t.

92 Quod tamen sic est temperandum, ut si quidam coniunctim institu-
ti sint, quidam disiunctim: qui coniuncti sunt, pro una persona habeantur,
& nihil plus accipiant, quam vñus ex disiunctis l. interdum. 13. in pr. l.
Lilianus 15. l. liber 59. §. Titius ff. h. t.

Gene-

93 Generaliter enim tenendum, quoties eadem hereditas relinquitur pluribus, in quibus quidam coniuncti sunt, quidam disiuncti, nec partes a testatore expressae in partium distributione coniunctos semper unius persona potestate fungi, tanquam coniunctione in in unum corpus redactos. L. planè in pr. de leg. 1. l. vn. §. sin verò quidam. C. de ead. toll.

64 Quod si plures ex certis partibus sunt instituti, vel ita sunt instituti, ut aliquid desit assi seu 12. vncijs: veluti cum duo sunt instituti ex triente; vel ut aliquid redundet: veluti cum unus est institutus ex asse, alter ex semisse.

95 Priori casu residua portio heredibus proportionibus hereditariis accedit, ut quota ex parte superat aliquis in testatoris portione, eadem ex parte superet in accretione l. interdum ff. h. t. Posteriori prorata decrescit §. videamus Inst. h. t. ut in specie allegata testator hereditatem dixisset in partes 18. ubi si ad distributionem legis respiciamus, redundant vncia 6. Decrescendo igitur ad iustum assen hoc reuocabitur, ita ut primus hereditatis habeat bessem: Secundus trientem: quia eadem est proportio ab octo ad 12. quæ est à 4. ad 6.

96 Si deniq; quidam ex certis partibus sunt instituti, quidam sine parte, tum vel assi aliquid deest, vel aliquid redundat, vel totus as est completus.

97 Primo casu indefinite institutus auferet id quod assi deest, secundo id quod dupondio deest ita ut si ad unum assen res reuocetur, unicuique sue partis tantum dimidium relinquatur: Superato dupondio pars tertia, & sic deinceps. Tertio casu indefinite institutus in alterum assen vocatur, ut tantum accipiat solus, quantum reliqui ex primo assen instituti. l. item quod 17. §. sed si l. 18. l. 78. ff. §. si plures Inst. h. t.

98 Finis institutionis heredum est, ut heres in ius testatoris eo mortuo Finis institutionis succedat l. hereditas. 62. de R. I.

99 Effectus eius sunt ius deliberandi, confessio & ius inuentarij & adiutorio hereditatis, de quibus disputariene sequenti volente Domino agetur. Effectus.

100 Institutioni heredis duo repugnant. I. Omne id quod in eius forma Contra-omissum est. II. Ex hereditate, quæ nihil aliud est, quam hereditatus debita vel ex testamento, vel iure suitätis ademptio.

101 Si enim testator liberos suos, vel natos, vel nascituros instituere non vult, exheredare eos necesse habet, ne vel ipso iure testamentum sit nullum, vel agnatione postumi rumpatur.

102 Hodie cùm liberi exheredari non possint, nisi ingratitudinis causa adposita Nou. 115. Ea autem in postumum iuris antiqui & Velleianum non cadat, nec exheredari potest: estq; ea communis opinio referente Iulio Claro in §. Testamentum quæst. 41.

103 Ut autem non omnis institutio rata est: Sic nec omnis exheredatio. Ut enim subsistat, duo requiruntur. I. Ut liberis ritè exheredentur. II. Ut iustis & meritis de causis.

Requisita 104 Ad ritè faciendam exheredationem quatuor requirimus. Primum, ad exhære ut nominatim exheredentur §. nominatim Inst. de exh. lib. l. maximum dationem. C. de lib. præt. Quod tūm non fit non tantūm si proprio nomine filius appelletur, sed etiā si quævis demonstratio adiiciatur, vt intelligi possit, quis designetur. l. 1. 2. 3. ff. de lib. & post.

Quæst. 105 An sic facta exheredatio valeat, omnes filios meos, vel omnes liberos meos exheredes esse volo, queritur? Negat gl. & communiter Dd. in l. Titius de lib. & post. Affirmatiua verior videtur.

106 Negamus tamen valere exheredationem indefinitè sic factam, filios meos exheredes esse volo, si plures duobus Testator filios habeat gl. in §. nominatim Inst. h. t. Aretin. in l. Titius ff. de lib. & post.

107 Secundū quod requirimus est, ut exheredatio fiat purè, non sub conditione l. 3. §. purè de lib. & post. Certo enim iudicio liberi à parentum successionem remouendi sunt. l. sed sub conditione. 18. de bon. pos. cont. tab. Certi autem non sunt, qui exheredationem ex condicione euentu suspendunt.

108 Sub conditione tamen utiliter ita exheredari possunt, ut sub contraria conditione instituantur l. tam dubitari ff. h. t. l. 4. C. de inst. & subst.

109 Tertium est, ut exheredatio fiat simpliciter, & ex ipsa hereditate, non ex re certa, puta ex fundo l. cum quidam de lib. & post. Quod licet in instituione receptum sit, ab exheredatione tamen tanquam odiosa & suum liberis detrahente rejicitur.

110 Quartum est, ut liberi exheredentur à toto gradu, si unus est gradus heredum, non ab una persona: vel ab omnibus si sint plures l. 3. §. vlt. de lib. & post.

111 Requiruntur secundo iusta exheredationis cause, que iure veteri incertæ determinatae sunt iure nosissimo in Nou. 115. in exheredatione quidem liberorum 14. in exheredatione parentū octo, quæ inde peti possunt.

Ex

112 Ex ista Nou. obseruandum, certas Imp constituisse exhere dationis causas, extra quas nulla alia admitti debeat. Vide D. Obr. th. 751. & seq. Connan. lib. 9. c. 10.

113 Neg₃ satis esse iustam habere patrem causam exheredationis, sed nominatim eam Testamento inferendam d. N. 115. S. siue igitur.

114 Heredem insuper filio negante eam probare debere: alioqui pro non adiecta habendam. d. S. siue igitur.

115 Hæc autem omnia de ea exheredatione sunt intelligenda, quæ ad notandos liberos, & bonis excludendos refertur l. vlt. de bon. damn. l. non putauit in pr. de bon. pos. con. tab. non quæ fit ad consulendum liberis, de qua in l. multi de lib. & post.

De Substitutionibus.

116 Huc usq₃ de Institutione heredum, dispiciamus de Substitutione, quæ ab illa differt sicut species à genere. Consideratur enim institutio, vel generaliter, quomodo comprehendit Substitutionem tanquam speciem. Est enim Substitutione nihil aliud, quam secundi heredis Institutio ex facto. 43. S. Lucius Titius ff. b. t. vel specialiter: quo casu à se inuicem differunt, vt diuersæ species.

117 De finiri potest substitutione institutio heredis in secundo vel ulteriori Definitio.. gradu facta l. ff. b. t.

118 Institutionem dicimus ex superiori ratione. Genus enim de sua specie praedicari necesse est. Vnde illius questionis decisio pendet, an substitutione propriè sit institutio. Quod cum praedicta distinctione affirmamus. Et sunt nonnullæ leges quibus institutionis vocabulo I. C. vtuntur, vbi de substitutione sermo erat l. Gallus de lib. & post. l. mulier. 20. S. vlt. ff. de condit. inst. vide Duar. h. t. c. 1.

119 Diximus institutionem in secundo vel ulteriori gradu factam. Plures enim heredum gradus testator facere potest. Ut si primo gradu instituti heredes esse nolint aut non possint, sint instituti secundo: si ne hi quidem, tertio, & sic deinceps quo usq₃ testatori visum fuerit, ne moriatur intestatus l. vn. C. de Cad. toll.

120 Gradus hi non ex numero personarum quæ institutæ sunt, sed ex ordine successionis numerandi sunt, vt quandiu ex primo gradu heredes esse possunt, reliquis locus non sit. l. quandiu institutus de adquir. her. sicut in gradibus non potest ad secundum perueniri, nisi per primum, nec ad tertium, nisi per primum & secundum.

121 Vulgo

Dicatio.

121 Vulgo substitutionem diuidunt in directam & fideicommissariam l.
post aditam C. de impub. & al. subst. l. centurio. 15. l. coheredi. 41. S. Cum
filiæ. l. pateram. 46. ff. h. t. l. heredes 57. S. pen. & vlt. ad S. C. Trebell.
122 Directa substitutio est qua priori instituto heres ita substituitur, vt
prioreremoto recta ex testamento hereditatem capiat, vt Titius heres esto si
Titius heres non erit sempronius heres esto. Fidei cōmissaria est, Cū testator
heredē à se institutū rogat, vt hereditatem alterire restituat, vel viuus, vel
post mortem suam.

Dubium.

123 Hanc nonnulli impropriè substitutionem dicit, ideoq; reūciendam af-
firmant. Sed nos retinendam putamus. vide D. Obr. disp. desubstitutione-
nibus t. b. 61. Donel. lib. 6. com. C. 23.

**Subdiui-
sio.**

124 Vtraq; substitutio diuiditur in vulgarem & pupillarem. Cum e-
nim duæ sint causæ, quarum respectu substitutio fieri possit, hereditas sc.
non adquisita, & filij impuberis mors, duæ etiam inde efflorescunt substi-
tutionis species, quarum illa dicitur vulgaris, haec pupillaris.

Quæst.

125 Ex quo reūcimus vulgatas duas, quas interpres superioribus adi-
ciunt, substitutionis species, compendiosam & breviloquam, ex varijs
substitutionum formulis effectas, quæ ob id species sibi inuicem dissidentaneas
constituere non possunt, quod in distributione requiritur. not. Vult. Inst. h.

**Vulgaris
substitu-
tio que.**

126 Vulgaris substitutio est, quæ fit cuius etati tam puberi, quam
impuberi, & hereditam suo quam extraneo. in hunc casum si institutus
heres non erit. Dicta vulgaris, quod vulgo cuius heredi & à quouis testa-
mentum faciente fieri possit.

127 Ex primitur haec vulgaris substitutio vel verbis, aut verbis non ex-
pressa intelligitur. Exprimitur verbis, puta. Titius heres esto, si Titius he-
res non erit, sempronius heres esto. Verbis non expressa intelligitur, Cum
pater filio impuberi substituit in secundum casum, si heres erit, & impu-
bes decesserit.

128 Hoc enim casu pupillaris tantum substitutio exprimitur. At ex con-
iectura voluntatis testatoris etiam vulgaris subintelligitur. Ad hanc e-
nim pupillarem substitutionem propriè pertinet quod dicitur, in unum ca-
sum substitutum, substitutum intelligi in casum vtrumq; l. 4. ff. h. i.

129 Ad vulgarem substitutionem requiritur, vt præcedente institutio-
ne in casum non adquisitæ hereditatis verbis idoneis heres substituatur.

130 An substitutionem institutio precedere debeat controversia est in-
ter I. C. in l. ex facto. 19. ff. de hered. inst. vide omnino D. Obr. th. 167.

131 Verbae

131 Verba idonea sunt vel generalia, vt Titius heres esto, si Titius heres non erit, Sempronius heres esto: vel specialia, vt si noluerit Titius heres esse, vel non potuerit, Sempronius heres esto l. cùm proponas C. de her. instit.

132 Ana. Casus unus expressus extendatur ad alium quæstionis est? Di- Quæstio. cimus spectandam esse testatoris voluntatem, & si ea certa sit, omnino seruandam: si non certa casum unū expressum ad alium non produci l. com- modissimè ff. de lib. & post.

133 Fit autem substitutio vel ab una parte vel reciprocè. Ab una parte, vt si heredi qui coheres non est substituatur, vt Titius heres esto, si Titius heres non erit, Caius heres esto.

134 Reciprocè, si coheres substituatur coheredi, id est, vel expressè vel tacitè, vt Titius & Seius heredes sunt, si Seius heres non erit, Titius heres esto, si Titius heres non erit, Seius heres esto. Tacitè, Titius & Seius heredes sunt, eosq; inuicem substituo.

135 Pluribus heredibus institutis, si aut inuicem ipsi, aut plures ex his vni alicui, substituti sunt, quibus ex partibus prius instituti erant, ex ipsisdem etiam sunt substituti: vt si fuerint ex aequo instituti, sint etiam substituti ex aquis partibus: sin ex disparibus, si modo sub generali appellatione heredum substituti sunt, easdem etiam partes ex substitutione accipient. & si Inst. hoc tit. l. i. C. de impub. & al. l. s. l. si pater q. l. si plures 24. ff. h.t.

136 Alias si nominibus proprijs expressis quidam substituti sunt, viriles inter eos partes factæ videntur arg. l. nonnunquam ff. ad Trebell. l. si hered. 124. de leg. l. Donel. lib. 6. c. 24. in fi.

137 Cæterum coheredi substituto aliis substitutus ad utramq; partem admittitur sine distinctione, id est, siue prior substitutus post institutum, an ante decebat s. sed si instituto Inst. l. 27. l. coheredi ff. h.t.

138 Substitutionem autem in testamento fieri oportet l. potest 36. ff. h.t.

139 In codicillis tamē factam directò, in vim fideicommissi sustineri posse Dubium. afferimus arg. l. vlt. C. de codic. vide D. Obr. th. 163.

140 Ex hac tenus dictis patet, substituto vulgariter cum demum locum concedi, si institutus heres excludatur. Excluditur autem duobus modis, vel quia non vult, vel quia non potest adire hereditatem.

141 Nō vult heres esse extraneus repudiando §. Inst. quib. mod. test. infir. l. 3. C. de impub. Suus heres abstinentia hereditate l. necessarijs dequir. her.

142 Non potest esse heres, cùm aut viuo, testatore, aut post mortem eius

C antequam

adiret, decedit, aut conditione, sub qua institutus est deficitur §. 1 Inst.
quib. mod. test. infir. aut deniq; propter incapacitatem seu indignitatem.
Quibus omnibus casibus substituto fit locus. Vide D.Obr.th.136.

143 Alias hereditas non adita non transmittitur l.vn.§.5. C. de cad.toll.
praterquam à liberis institutis ad ipsorum liberos l.vnic. C. de his qui ant.
aper. tab. ab extraneis ad quoscunq; heredes, si intra annum ad delibera-
dum concessum decesserint l.cùm antiquioribus C.de iure delib. Quo vtroq;
casu ex iure transmissionis heredi contra substitutum subueniendum pu-
tamus. Vide Donel lib.6.com.c.24.

144 Qui enim hereditate non adita ius adeundi ad heredes transmittit,
ipse quidem heres non est, sed tamen moriendo alium heredem facit: qua
vis est verborum istorum, si heres non erit l.si paterfam. 40. de her.instit.§.
vlt.Inst.hoc tit.

145 Instituto a. herede existente, cui substitutus datus erat, substitutio
vulgaris evanescit, quia deficit conditio substitutionis l. post aditam. C.de
impub. Existit autem heres vel ipso iure, vt sui §. sui Inst.de hered. que ab
intest. def. vel adeundo hereditatem, vt extraneus §. item extraneus Inst.
de hered.qual.& diff.

Dubium. 146. Neg, cum Bartolo & alijs existimandum cùm suo heredi quis sub-
stitutus est vulgariter, si heres non erit, eo casu ex necessario herede fieri
voluntarium, vt proinde non aliter fiat heres, quam adeundo. Vide Donel.
lib.6.com.c.24.Coraſ.1.misell.2.Vigl.Inst.h.t.D.Obr.th.309.

147 Sicuti autem alijs heredes qui sponte adeunt hereditatem, eandem
sibi adquirunt ita qui in aliorum sunt potestate, vt serui & filij fam. iussu
eorum quorum sunt in potestate adeunt, & iisdem adquirunt hereditatem
l.adquiruntur § 1.de adquir.rer.dom.l placet de adquir.hered.Itaq; eodem
modo iussu domini vel patris hereditate adita expirat substitutio l.si pater-
fam. 40.de hered.inst.

Quæstio. 148 Quid autem si filius fam.iussu patris hereditatem adire nolit, an pa-
ter cui conceditur adeundi facultas l.vlt. §.vlt. C. de bon.que lib. substitu-
tum excludet? Affirmo cum Duar.c.10.

149 Seruo tamen instituto aliud est, si testator sciuit seruum esse, aliud
si putauit patrem f. cùm seruus esset. Priori casu hereditate iussu domini
adita evanescit substitutio d.l.Si paterfam.

150 His enim verbis, si heres non erit, hoc dixisse & sensisse testator intel-
ligitur.

ligitur, si neq; ipse mutata conditione heres erit, neque eadem conditione manente alium heredem fecerit.

151 Posteriori casu, quia his verbis, si heres non erit, hoc significare intellegitur, si hereditatem vel sibi non adquisierit liber manens, vel mutata conditione alium heredem non fecerit, & sic errorr' aliquis interuenit testatoris, cum aliquid faciat pro domino serui, aliquid pro substituto, ambo admittuntur ad hereditatem, quæ inter ipsos aequaliter diuiditur l. 40. 41. de hered. inst. S. vlt. Inst. h. t.

152 Ut tamen aditio excludat substitutionem, cum effectu vt accipiatur Quæstio. necesse est. Quid enim si minor 25. annis testamento institutus, eidem q; substitutus datus, hereditatem adierit, isq; restitutionem in integrum impenetraverit, vt sibi repudiare liceret? Substitutione conualescere videtur l. ait S. sed quod ff. de minor. Donel. c. 24. Ant. Faber. lib. 3. coniect. c. 4.

153 Unus est casus, quo etiam post aditam ab instituto hereditatem substitutus admittitur, si videlicet is, qui hereditatem adiit, defuncti voluntatem expedire recuset Nou. 1. Quod tamen fit non tam iure substitutionis, quam quodam Iustinianeæ constitutionis beneficio not. Cuiac. d. Nou. 1.

154 Videamus breuiter de substitutione pupillari, quæ duplex est, vera & quasi pupillaris, quam vulgo vocant exemplarem.

155 Vera pupillaris est, quæ fit liberis impuberibus in potestate existentibus, tam postumis, quam natis, & tam exhereditatis, quam institutis, in huc tio vera casum si heres erit, & intra pubertatis tempora decesserit. In pr. Inst. h. t. pupillarie l. 2. ff. eod. qua.

156 Dicta pupillaris, quia propriè fit pupillis, habita tamen magis ratione temporis, in quod confertur, & quo pupillus futurus est, nempe post mortem patris, quam temporis quo fit not. Vigl. Inst. h. t.

157 Conceditur itaq; parentibus hac substitutione pupillari liberis impuberibus testamentum facere l. 2. ff. h. seu dare heredem ipsi succendentem in omnia bona impuberis, non tantum quæ ex institutione aut alio modo à patre accepit, sed etiā, quæ illi obuenerint aliunde, vel viuo patre vel mortuo l. sed si plures s. ad substitutos ff. s. non solum Inst. h. t.

158 Ut hæc substitutione vim habeat, requiruntur quænam in persona liberorum quibus fit substitutione, quædam in conditione huius substitutionis propria, quædam in solennibus externis.

159 In persona liberorum requiritur, vt sint impuberes, in potestate pa-

tris constituti, & qui post mortem eius sui iuris futuri sint, nec in alterius potestatem recasuri l. 2. ff. h.

160 Impuberes, id est, ut masculi sint infra annum decimumquartum, foeminae infra duodecimum. Quod tamen tempus a parente contrahi potest, ut ci- tius evanescat substitutio, quam alias iure pubertas finitur l. 2. 38. ff. h. t.

161 Puberia. in hunc casum, si heres erit, substitui non potest l. 7. ff. h. ne hac via testandi facultas ei auferatur. Potest tamen pater rogare filium suum institutum, ut post pubertatem alij restituat hereditatem, & sic faciat fideicommissio, quod substitutione facere non poterat S. vlt. Inst. h.

162 Cum verò potestas patria tribus modis constituatur, iustis scilicet nuptijs, legitimatione & adoptione, constat tantum natis ex iustis nuptijs substitui posse, legitimatis & adoptatis: non emancipatis, non naturalibus, non spurijs nisi sub conditione legitimationis l. in tempus ff. de hered. instit.

163 Hinc etiam liquet cum mater liberos in potestate non habeat, ijsdem pupillariter substituere non posse l. 2. ff. h. Cum enim solius sit patrie potestatis statuere de alienis bonis, illo denegato & hoc concidit not. Donel. lib. 6. com. c. 26.

164 Excogitatum tamen est simile quoddam vulgari substituendi genus in emancipatis & matris substitutione ex l. 34. et 39. ff. h. t. Vide Duar. c. 14.

Questio. 165 Quaritur cum hodie ex Nou. 118. omnis inter emancipationem & patriam potestatem sit sublata differētia, an mater hodie pupillariter substituere possit: Negamus. Negamus enim simpliciter differentia ista est sublata, sed in successione tantum ab intestato.

166 Vbitamen ex statuto vel consuetudine liberi matris potestati subi- ciuntur, quin ijsdem pupillariter substituere possit dubium no est not. Bart. & Dd. adl. Gallus ff. de lib & post.

167 In potestate parentis liberi ut sint, duobus temporibus spectari oportet, tempore scilicet mortis testatoris, & tempore facti testamenti l. cohe- redi S. cum filiae ff. h. t.

168 Excipimus postulum, qui licet in potestate revera non sit l. vlt. ff. de collat. bonor. quadam tamen iuris interpretatione in potestate esse singuli- tur, quia de eius commodo agitur l. qui in utero 7. ff. de stat. hom.

Questio. 169 Quid si intermedio tempore extinguitur patria potestas, que dein- de adoptione rursus adquiratur, conualescet ne substitutio. Affirmamus arg. l. 49. S. si extraneum de her. instit. l. non putauit S. si quis emancipat de bon. pos. cont. tab. l. Filio 23. de lib. & post.

170 Hinc

170 Hinc etiam istud emergit, quod ita demū his substitui potest, si mortuo parente in potestatem recasuri non sunt d.l.2. Quod fit, si moriente auro aut patrem non habeant, aut is sit emancipatus: alioqui contrā Inst. quib.mod.ius pat.pot.sol.in pr.

171 Nec refert liberi instituti sint an exheredati, quia utrisque substitui potest. De ipsis non dubium. At in his, quod substitutionio semper presupponat institutionem. Verum quoniam duo quasi testamenta sunt, unum patris, alterum filij, si in testamento patris heres aliquis sit institutus, substitutionio in posterioribus tabulis filio exheredato facta ab institutione priorum tabularum sustinetur not.vult Inst.b.

172 An quia hodie ex Nou.115. filio in testamento patris præterito, institutione infirmata, legata, libertates, tutorum dationes valent Auth. ex causa C.de lib.præter. etiam substitutionio subsistat, queritur. Negamus.

173 Condicio pupillaris substitutionis propria est, ut liberis impuberibus substituatur in casum, si heres erit, & intra pubertatem decesserit: exheredatis autem, si impubes intra pubertatem decesserit. Inst. de pupil. subst. in pr. & S. non solum.

174 Hæc pupillaris substitutionio alias exprimitur verbis, alias non expressa intelligitur. Exprimitur expressa conditione substitutionis, ut iam dictum. Non expressa pro expressa habetur, si pater filio impuberi instituto substituit in primum casum si heres non erit.

175 Hic enim placet, et si filius heres erit, & intra pubertatem decesserit, etiam in hunc alterum casum substitutum admitti l. 4. ff. h.l. quamuis C. de impub. nisi voluntas testatoris refragetur. Refragatur autem tribus potissimum in causis.

176 Prima causa est, si pater nominatim in secundum casum alium substituat l. cum ex filio 39. S. 1. ff. h.t. 2. cum pater in conditione substitutionis vulgaris factæ impuberi comprehendit alium heredem, in cuius persona locum non potest habere substitutionio pupillaris l. quamuis. C. de impub.

177 Tertia causa est, cum impubes cui vulgariter substitutus datus est, intra pubertatem decedit matre superstite, quæ pariter instituta prius est. cum filio l. vlt. C. de instit. & subst.

178 Alias si mater pariter cum filio prius instituta non est, tacita pupil- Dubium. laris etiam matrem excludit. Vide Donel. ad l. precibus C. de impub. D.

Obr.th.265. cum seqq. Connan. lib.10. com. I.C. cap.8. n.13.

179 Quid si pater in hac substitutione pubertatem excesserit, valebitne

Questio. institutio,

institutio, an erit inutilis? Placet nihilominus substitutionem valere usque ad pubertatem: post eam finiri ipso iure l. in pupillari l. verbis ff. b. t. S. pen. Inst. eod. si modò substitutione sit facta verbis ciuilibus & directis: secus si verbis fideicommissi.

Quæstio. 180 An quod diximus substitutionem directò post pubertatem factam pubertate finiri, ne quidem ex causa fideicommissi sustinebitur? Sustinenda videtur ex l. Scœuola ff. ad Trebell.

181 Generaliter enim quoties in verbis etiam directis, & alioqui iure inutilibus apparet testatorem voluisse hereditatem suam aut rem aliquam ad aliquem peruenire, toties ex voluntate testatoris fideicommissum admittitur l. cùm proponebatur 64. de leg. 2.l. ex facto 17. in pr. ad Trebell. Donel. lib. 6. c. 25.

182 Circa Solennia externa requiritur, vt pater prius sibi ipsi testamentum faciat. Est enim substitutione pupillaris pars & sequela paterni testamenti liberis. Inst. b. t. vt si testamentum patris valet, valeat & substitutione.

183 Ut autem valeat tria requiruntur 1. vt pater sibi ipsi testamentum faciat 2. vt prius sibi instituat heredem 3. vt eius testamentum aditione heredis confirmetur.

184 Si itaque pater filio primùm, deinde sibi fecerit testamentum, non rectè testatus videbitur, quia prius quis sibi debet heredem scribere, deinde filio, & non conuertere ordinem scripturæ l. 2. S. prius ff. b. t.

Quæstio. 185 An ordinis confusio irritam faciat institutionē, questionis est? Cum distinctione respondemus. Aut enim substituitur ex heredatis, aut institutus. Si ex heredatis dictus ordo omnino seruandus est: Sin institutis, scripturæ ordo adeò strictè non obseruandus, quia manifesta est successionis ratio.

187 Duo igitur hic sunt testamenta, si hereditates & institutiones heredum spectamus. In testamento enim patris de hereditate patris agitur, cui successor designatur: in substitutione pupillari de bonis impuberis quibus heres instituitur: testamenta a. distinguuntur heredum institutionibus.

187 At rursus unum est testamentum, si spectamus eum qui facit patrem scilicet & id quod fit principaliter testamentum videlicet principale, cuius accessio est testamentum pupillare.

Substitu- 188 Substitutione quasi pupillaris est, que fit liberis puberibus mente captis
tio quasi in casum si heredes erunt, & in furore deceperint l. quara ratione Inst. b. t. l.
pupillaris humanitatis C. de impub. & al. subst.

qua. 189 Habet hæc propria quadam. Reliqua enim sunt ipsi cum vera pupillari

lari cōmunia. Vnum est quod mente captis substitui potest omnimodo, siue
in potestate sint, siue non sint. Vnde etiam fœminis ita substituere permis-
sum est l.9.C. de impub.

190 Quod si eodem tempore à pluribus substitutio fiat, illius tantum va-
lebit, qui filium in potestate habet arg. S. sed hodie Inst. de adopt. Qui si plu-
res fuerint, propiores gradu remotioribus præferūtur. Vide Don. lib. 6.c.27.

191 Deinde puberibus mente captis non aliter substitui potest, nisi here-
dibus institutis & legitima portione eis relictā. Quod si pater legitimam
totam non reliquerit, substitutio non valebit.

192 Substituitur præterea non nisi mente capto in casum, si mente ca-
ptus decesserit. Mente capti sunt quidam sine furore, quidam cum furore.
Ad illos principaliter constitutio Iustiniani pertinet: ad hos ex eadē ratione.

193 Cum a. prodigi etiam furiosorum numero habeantur in bonorū ad-
ministratione l. his qui s. vlt. ff. de tut. & cur. dicemus & his ita substitui
posse Vuesenb. in par. h. n. 8. Gomez. lib. 1. resol. c. 6. n. 4.

194 Nunquid ad mutum & surdum sententia constitutionis erit porri- Quæstio-
genda? Non putamus.

195 Dubium, an si filius cui sic substitutum erat, resipuerit, deinde in Quæstio-
eandem mentis alienationem inciderit, an propter intermediā resipiscen-
tiam euaneat substitutio? Cum distinctione respondebimus.

196 Habet & hoc proprium hæc substitutio q. pupillaris, quod si mente
capti liberos habeant, hi ipsis sint substituendi: si sine liberis habeant fra-
tres, & hi substituendi. Quibus omnibus non extantibus licet substitue-
re quoslibet.

197 Quod si plures sint liberi aut plures fratres mente capto, satis est vel
vnum ex his substitui, vt substitui valeat: reliqui iure præteriri possunt, vt
ne querela quidem ijs competit.

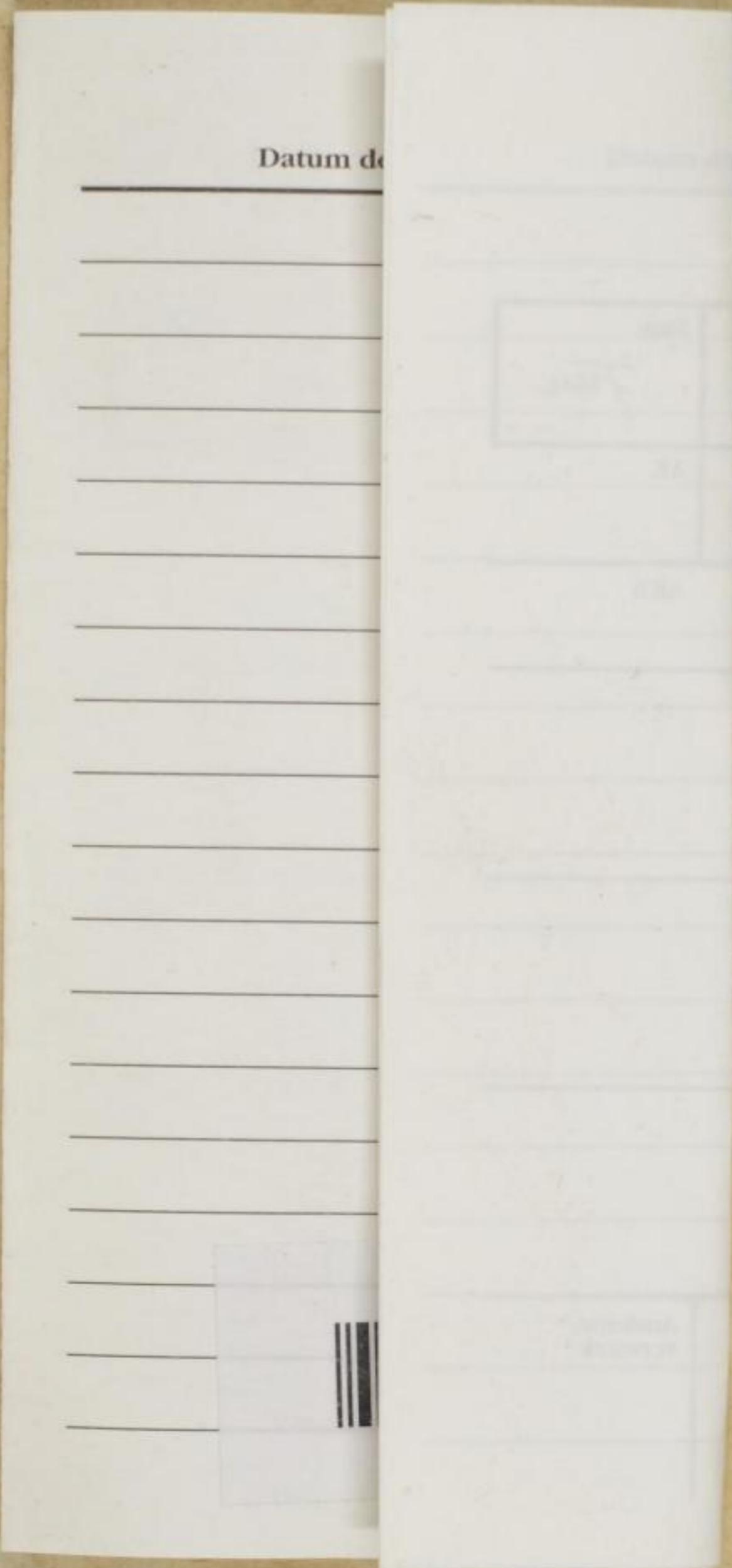
198 Exprimitur hæc substitutio itidem vt vera pupillaris vel verbis, vt
suprà dictum: aut verbis non expressa intelligitur, si pater filio mentem ca-
pto substituit in primum casum, si heres non erit.

199 Hic enim placet in primum casum substitutum, substitutum intelli-
gi in casum vtrumq. l. 4. ff. h. t. ex naturali interpretatione &
coniectura voluntatis testatoris, quæ simul utilita-
tem filij coniunctam habet.

Wissenschaftliche
Bibliothek der Universität zu
Köln

23.2.1988

Datum de

348

348

